

PRAVOPIS, SPISOVNÝ JAZYK A JAZYKOVÁ KULTURA DNES

Diskuse o Pravidlech českého pravopisu z r. 1993 a souvislostech:

Petr Fidelius: pravidla jsou nedemokratická

Zde: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=LitN/4.1993/50/5.png>

a další články z Literárních novin na stejné téma, např. (vše v internetovém archivu přes předchozí odkaz):

konzervativní pojetí: M. Ajvaz (LtN roč. 1993, č. 41, s. 4¹ a č. 50, s. 4)

P. Fidelius (LtN, roč. 1991, č. 4, s. 6-7; roč. 1993, č. 12, s. 3 a č. 13, s.3)

progresivní pojetí: A. Stich (LtN roč. 1990: č. 24, s. 7; roč. 1993: č. 1, s. 6)

M. Červenka (LtN, roč. 1993, č. 45, s. 7)

dále k tématu jazyková kultura v poznámce.²

Petr Sgall: spisovná čeština má potíže:

1. nepřirozená, knižní, nikdo tak doma nemluví, ani jazykovědci
2. „Černobíle“ se rozlišuje mezi spisovnými a nespisovnými jevy (ty nespravedlivě málo prestižní).
3. moc obtížná, nikdo ji nezvládne

Návrhy:

- zavést standard = spisovná, hovorová a obecná čeština (neostrost hranic standardních a nestandardních jevů)
- pluralitní kodifikace

ad Pravidla českého pravopisu, 1993

úpravy v psaní přejatých slov s/z

filozofie – ale:

theo-sofie, pan-sofie, sofismus, sofistika

nebo psát důsledně *zofisma, zofistika* ?

¹ tamt. k tématu J. Marvan a L. Vaculík, oba konzervativní pozice.

² BĚLIČ, Jaromír –HAVRÁNEK, Bohuslav. – JEDLIČKA, Alois: *Problematika obecné češtiny a jejího poměru k jazyku spisovnému*, Slovo a slovesnost 23, 1962, s. 108-126.

HAUSER, P. (2004): Spisovný jazyk a nářečí v české škole. In: *Spisovnost a nespisovnost*.

Zdroje, proměny a perspektivy. Brno: Masarykova univerzita, s. 46-49.

JAMEK, Václav: *O patřičnosti v jazyce*. Praha, 1998.

OLIVA, K. (2005): Požadavky na úroveň diskuse o spisovné/ standardní češtině, *Slovo a slovesnost*, 66, s. 278-290. – **tam i další literatura**

SGALL, P. – MAGLIONE, C. (2005-2006) : Čeština standardní a běžně mluvená, *Český jazyk a literatura*, 56/ 2005-2006, s. 80-87.

ŠLOSAR, D. (2005): Minimalizace škod na spisovné češtině, *Host*, 07/ 2005, s. 15.

- - *izmus: optimizmus, humanizmus*
 - o a také *optimizta, fantazta, humanizta?*
- *univerzita, katarze, penze, konzerva, konzistence –rs, ls, ns = [rz, lz, nz]*
- *kurz, komparz x ale puls, trans – nedůslednost*
- *když zapisovat asimilaci, proč ne také egzém, anegdota?*
tak x tagže
- *diskuze, renezanace, režizér – chyby*

velká písmena v názvech

*okresní úřad v Benešově, nově **Okresní úřad v Benešově**
katedra českého jazyka pedagogické fakulty MU
nově: **Katedra českého jazyka Pedagogické fakulty MU**
hospoda *U hrušky* nebo *U Hrušky*, *U králů* nebo *U Králů*
nově jen *U Hrušky*, *U Králů**

progresivní nebo protivzdělanecká, technokratická, nedemokratická Pravidla?

alternativa: **konzervativní** pojetí

funkční, estetická a citová stránka pravopisu v celku

Václav Jamek

*Divili se ptakopisci:
Pročpak jste vy ptakopysci
takoví nízcí a slizcí?
Vaše místo v ptakopise
jenom těžko pochopí se.*

*Kdyby ten váš slavný výzkum
dal už pokoj ptakopyskum!
Co pan Charvát, a pak Chrobák?
Těm zas narost křivej zobák –
zatímco pitomý ptakopysk
alespoň umí svůj ptakopisk!*

„jazykozpytci“ a „jazykozpitci“

1. přirozenost rozdílu spisovný x mluvený jazyk (vztah ke komunikační situaci)
2. úloha kodifikace: tříbit (dát možnost zdokonalování)
3. respekt k „laikům“ (možné vzory)
4. demokratické pojetí jazyka
pluralita, ne rovnost